

LA MINERIA DEL BAGES

El Pla Director de la Minería del Bages fixa mesures per assolir el residu zero en 20 anys

► El document fa reserves de sòl al territori perquè s'hi puguin construir fins a tres plantes de sal *vacuum*

Mar Martí / ACN, Barcelona | 23/03/2016 a les 14:54h

Arxivat a: Economia i Empresa, Territori, Generalitat, Urbanisme, PDU minería, Iberpotash

El Pla Phoenix permetrà l'aprofitament dels residus derivats de l'extracció de la potassa de les mines del Bages | Arxiu ACN

El director general d'Ordenació del Territori i Urbanisme, Agustí Serra, ha presentat aquest dimecres les línies principals de l'avanç del Pla Director Urbanístic (PDU) de la minería del Bages que, segons el calendari, està previst que s'aprovi inicialment al mes de juny i definitivament al desembre. El PDU es fixa l'objectiu d'ordenar l'activitat minera a la comarca amb una visió de conjunt i pretén vetllar perquè sigui una activitat sostenible des del punt de vista ambiental, social i econòmic. Serra ha apuntat que les mesures previstes –com la posada en marxa de fins a tres plantes de sal *vacuum*- van encaminades a assolir el residu zero en un màxim de vint anys i, per

tant, no calgui fer més abocaments.

El Departament de Territori i Sostenibilitat ja ha iniciat els tràmits perquè el Pla Director Urbanístic (PDU) de l'activitat minera del Bages sigui una realitat abans d'acabar el 2016, tal com s'havia fixat en el conveni signat el novembre de 2015 entre el Govern i l'empresa Iberpotash –que té la concessió de les mines-, on també es va acordar declarar l'activitat minera que l'empresa duu a terme al Bages d'interès "públic i estratègic" pels seus "efectes multiplicadors" pel país –es dóna feina a més de 4.000 persones de forma directa i indirecta-.

El director general d'Ordenació del Territori i Urbanisme, Agustí Serra, ha donat a conèixer aquest dimecres les línies principals de l'avanç del PDU, que està previst que s'aprovi inicialment al mes de juny. A partir d'ara, el document serà presentat als diferents actors del territori, tant econòmics, com polítics i socials, i està obert a noves incorporacions perquè es pugui completar abans que s'aprovi inicialment.

Serra ha deixat clar que el document que ara tot just es comença a tramitar vetllarà perquè l'activitat minera sigui sostenible des del punt de vista ambiental, social i econòmic i pugui resoldre els múltiples processos judicials que té en marxa. El director d'Urbanisme ha recordat que l'activitat minera al Bages va iniciar-se a Súria el 1925 i que ha passat per diferents mans fins que l'any 1998 el grup ICL –filial d'Iberpotash- va adquirir l'empresa Potasses del Llobregat. Actualment hi ha en funcionament dues mines –la de Cabanasses (a Súria) i la de Vilafruns (a Balsareny i Sallent)-.

Eliminar el Cogulló i l'activitat a la mina de Sallent

Els objectius principals del PDU són, d'una banda, eliminar l'activitat a la mina de Sallent i, com a conseqüència, fer desaparèixer el runam salí del Cogulló i, per l'altra, fer viable el Pla Phoneix d'Iberpotash, que contempla inversions superiors als 520 MEUR en dues fases. Com a conseqüència d'una sentència judicial, es va fixar una cota màxima al Cogulló de Sallent de 538 metres d'alçada i un topall temporal que serà el 31 de juny del 2017, data en què no es podran fer més abocaments al Cogulló.

Serra ha explicat que, per deixar d'abocar residus al Cogulló, caldrà fer un tancament progressiu de la mina de Sallent i es preveu un període transitori entre el juny del 2017 i el gener del 2020. El PDU enumera un seguit de mesures que es poden dur a terme en aquests gairebé tres anys en els quals no es podran abocar residus, però en què l'activitat seguirà en marxa. Entre aquestes, hi ha propostes com ara reduir la producció de potassa; abocar els residus a la Botjosa; construir un nou petit dipòsit

per abocar els residus; transportar el material i llançar-lo al mar; dissoldre la sal mitjançant el col·lector de salmorres o reintroduir els materials a la mina. Fonts del Govern han deixat clar que cap mesura és la "solució perfecta", ja que "totes elles tenen costos ambientals, socials o econòmics" i que, per tant, caldrà fer una combinació de totes elles o trobar-ne una alternativa amb el consens de totes les parts.

Cap al residu zero

Actualment, per cada tona de sal potàssica que s'extreu de les mines de Sallent i Súria, s'obtenen tres tones de sal comuna (clorur sòdic). Fins ara, i en els últims cent anys, de la sal comuna no se n'ha tret cap rendiment i s'ha anat acumulant en els dipòsits salins, el més gran el del Cogulló de Sallent. Amb el nou Pla Phoneix que ha posat en marxa Iberpotash es vol comercialitzar aquesta sal i, per tant, treure rendiment d'aquest material que fins ara s'ha anat abocant i acumulant en diferents muntanyes de sal.

El Pla Phoneix preveu la construcció de dues plantes de sal 'vacuum', la primera de les quals està a punt d'obrir-se i la segona abans del 2020, on es podran tractar bona part dels residus que actualment s'aboquen als dipòsits. En concret, amb la posada en marxa de les noves plantes es deixaran d'abocar dos terços del total de runam salí que es produeix actualment al Bages. El Pla contempla la desactivació de la planta de Sallent i el trasllat de tota l'activitat a Súria amb el compromís de mantenir els llocs de treball i l'impacte econòmic pel territori.

Serra ha explicat que amb el trasllat de l'activitat a Sallent els residus que es continuïn generant i no es puguin comercialitzar s'abocaran al dipòsit del Fusteret, que es calcula que té una vida d'entre 15 i 20 anys més. Amb tot, amb la posada en marxa de les dues plantes de sal *vacuum*, i la possibilitat d'obrir-ne una tercera, l'objectiu és que la indústria evolucioni cap al residu zero i, per tant, d'aquí a vint anys ja no calgui fer cap abocament, sinó que tot el material que s'extreu de les mines es pugui comercialitzar i no calgui construir cap altre dipòsit un cop s'acabi la vida útil del Fusteret.

Nous usos per als sòls miners

La retirada de l'activitat a Sallent i Balsareny fa necessari que el PDU estudiï els usos per als sòls que fins ara acollien activitats mineres. Segons fonts del Govern, l'empresa preveu mantenir a Balsareny l'actual pou d'accés a la mina i un petit espai al seu entorn per a ventilació i manteniment. L'avanç del PDU proposa estudiar el

millor destí per als sòls urbans que fins ara acollien l'activitat minera, el respecte per l'entorn de la sèquia i el patrimoni industrial existent. Pel que fa a Sallent, els sòls afectats són els de l'abocador de la Butjosa i les basses de fangs. En aquest cas, el PDU proposa estudiar les possibilitats de poder-hi edificar en el futur o bé reservar-los per a instal·lacions de comercialització i explotació de runams salins.

L'autorització ambiental anul·lada pel Suprem, en tràmit

Serra també ha deixat clar que en aquests moments el Govern està tramitant l'autorització ambiental que el Tribunal Suprem va anul·lar definitivament el setembre de 2015 i deixava sense base legal l'activitat d'Iberpotash a Sallent. Els fets es remunten a l'any 2008 quan el Departament de Medi Ambient va atorgar una autorització ambiental per extreure recursos de Sallent i Balsareny i el jutge va considerar que l'activitat no s'ajustava al planejament urbanístic vigent i, a més, no hi havia una declaració d'impacte ambiental. Segons Serra, en aquells moments es va considerar que no calia aquesta tramitació ambiental i, per això, "des del Govern vam notificar al jutge que compliríem la sentència i així ho estem fent". De fet, Serra ha explicat que l'empresa Iberpotash fa 15 dies que ha presentat la documentació al Govern i, ara, es tramitarà per complir la sentència i aprovar la declaració d'impacte ambiental.